

Finansiering

Beskrivelse af finansiering
i Aarhus Kommune

Magistratens budget 2022-2025

Indhold

Finansiering i magistratens budget 2022	3
Ressourcer.....	3
Renter.....	3
Skat	4
Indkomstskat	4
Ejendomsskat.....	6
Selskabsskat.....	7
Generelle tilskud og udligning	7
Tilskuds- og udligningssystemet	8
Budgetteringsmetode i Aarhus Kommune	9
Budget 2022-2025.....	11
Finansforskydninger	12
Forskydninger i likvide aktiver	13
Lån.....	14
Forskydninger i langfristede tilgodehavender og øvrige finansforskydninger.....	14

Finansiering i magistratens budget 2022

Dette notat indeholder forudsætninger og beskrivelser af de indtægter, der indtægtsføres på henholdsvis hovedkonto 7 (renter, skatter og generelle tilskud) og hovedkonto 8 (lån og finansforskydninger).

Ressourcer

Sektorens budget for 2021-2025:

1.000 kr. i løbende priser	B 2021	B 2022	BO 2023	BO 2024	BO 2025
Renter	-37.013	-16.160	-19.218	-23.853	-28.964
Skat	-17.662.969	-18.334.112	-19.270.068	-19.964.125	-20.685.918
Generelle tilskud og udligning	-4.508.820	-4.328.072	-4.188.780	-4.329.955	-4.415.272
Finansforskydninger	1.079.002	-16.776	-13.612	-16.717	-19.599

Renter

Ved budgettering af renter af likvide aktiver er der taget højde for, dels at der er meget store udsving i likviditeten over året, samt inden for den enkelte måned, dels at en andel af kassebeholdningen er anbragt i kapitalforvaltning. Denne andel er tilpasset udviklingen i de likvide aktiver og forventes at give et merrenteafkast i forhold til de generelle renteforudsætninger.

Der pågår løbende en samlet vurdering og optimering af de rentemæssige forhold i relation til, hvordan målet om at optimere de samlede nettorenteindtægter bedst opnås. Den umiddelbare sammenhæng til de likvide aktiver gør, at denne vurdering er nøje afstemt med udviklingen heri. De likvide aktiver søges holdt på et niveau, der tilgodeser muligheden for at dække sæsonsvingninger i kommunens udgifter, samt i et rimeligt omfang uforudsete hændelser. Der anvendes forskellige redskaber i løbet af året på at minimere renteudgifterne.

Forsyningsvirksomhedernes udlæg fratrukket øremærkede placeringer (hvor forrentningen sker med den faktiske rente) forrentes med en kort markedsrente (indskudsbevisrenten) med et tillæg på 0,75% for gæld. Det samme gør sig gældende for forsyningsvirksomhedernes kortfristede mellemværende med kommunekassen.

I korrigeret budget 2021 forventes der at være en nettorenteindtægt på 37 mio. kr. I budgetperioden 2022 til 2025 ventes der at være nettorenteindtægter på gennemsnitligt ca. 22 mio. kr. årligt. Rentetallene er anført ekskl. renter til lån vedrørende ældreboliger. Baggrunden er især, at AffaldVarme Aarhus i 2021 har opsagt deres lån ved Kommunekredit, hvilket medfører et fald i garantiprovisionen til i alt samlet 8,9 mio. kr. i budgetperioden 2022 til 2025 for de resterende selskaber. Garantiprovision indgår konteringsmæssigt under renteposten.

Nettorenteindtægterne er i hele budgetperioden beregnet ud fra en forudsætning om en rente af likvide aktiver på 0,0 % p.a., dog 2,5 % p.a. for den del af de likvide aktiver, der er placeret i kapitalforvaltningsaftaler, og en rente på 1,0 % p.a. for optagelse af nye langfristede lån.

Udviklingen i nettorenterne vedr. de skattefinansierede områder skal ses i sammenhæng med forbruget af likvide aktiver - herunder forholdsvis store kasseændringer, samt fuld udnyttelse af den kommunale låneramme.

Covid-19 epidemien og den medfølgende økonomiske krise samt den generelle økonomiske udvikling i Danmark har medvirket til, at renteniveauet generelt er meget lavt. Det har kommunen især haft gavn af i forhold til de senere års låntagning, men det har samtidig også ramt renteindtægterne på kommunens indestående og den overskydende likviditet.

Skat

De samlede skatteindtægter i budgettet for 2022 forventes at udgøre 18,3 mia. kr. og forventes at stige til 20,7 mia. kr. i 2025. I det følgende uddybes forudsætningerne for de tre største skattekilder: Indkomstskat, ejendomsskat og selskabsskat.

Indkomstskat

Væksten i udskrivningsgrundlaget i Aarhus er i 2019 opgjort til 2,2%, hvilket er 0,1 procentpoint lavere end væksten på landsplan. Samtidig er det 1 procentpoint lavere end forudsat i Aarhus i Budget 2021. At Aarhus ligger under væksten på landsplan er usædvanligt om end der tidligere har været år, hvor væksten i Aarhus kun har været marginalt større end på landsplan – senest i 2016. På landsplan er udviklingen drevet af særlig god udvikling i enkelte kommuner, herunder København. Dette kan være med til at forklare resultatet i Aarhus ift. landsplan. Derudover ses også en markant større vækst i kapitalindkomster på landsplan sammenlignet med væksten på dette område i Aarhus.

De foreløbige opgørelser af indkomståret 2020 i Skats system pegede på tidspunktet for budgettets udarbejdelse på et væksttillæg i Aarhus på 0,3 procentpoint, og denne mervækst er indarbejdet i budgettet. Året under optælling har dog været behæftet med større usikkerhed i år end normalt, da selvangivelsesfristen for indkomstskat vedrørende indkomståret 2020 på grund af coronakrisen har været udskudt til 1. september. KL's skatte- og tilskudsmodel var på denne baggrund i august ikke opdateret med data for 2020.

Ved en kørsel af Skatte- og tilskudsmodellen med Aarhus' egen aldersfordeling (som dermed ikke inkluderer 2020-data), vises nedenstående væksttillæg for 2021-2022, som i lighed med tidligere år er lagt til grund for budgettet.

	2021	2022	2023	2024	2025
Væksttillæg	0,5	0,7	0,9	1,0	1,0

Væksttillægene er en smule lavere i 2021-2023 end forudsat i Budget 2021, hvor der var forudsat et væksttillæg på 0,8-1,0. Dog ser de lavere

vækstillæg i forhold til landsplan i 2019-2021 ikke ud til at være en permanent udvikling.

Som regel følges vækstillægget i udskrivningsgrundlaget med vækstillægget i befolkningen i Aarhus, og da der i budgetperioden forventes en mervækst i befolkningen ift. landsplan, så budgetteres der med de skønnede vækstillæg fra KL's model.

I Budget 2021 blev det besluttet, at indkomstskatteprocenten skulle hæves fra 24,40 % til 24,51 % i 2021 og yderligere til 24,52 % fra 2022 og frem som følge af tab på udligningsreformen. Dette er indarbejdet i budgettet.

Statsgaranti vs. selvbudgettering

Staten har fra 1996 givet kommunerne mulighed for at modtage en garanti for væksten i udskrivningsgrundlaget. Den enkelte kommune skal beslutte, om man vil tage imod garantien, eller om man vil anvende selvbudgettering af udskrivningsgrundlaget. Statsgarantien indebærer, at en eventuel merstigning i de selvangivne indkomster tilfalder staten og ikke den pågældende kommune. Omvendt er risikoen ved at vælge selvbudgettering, at en eventuel lavere vækst end garanteret af staten skal finansieres af den kommune, der har valgt selvbudgettering. Valget mellem statsgaranti og selvbudgettering omfatter både væksten i udskrivningsgrundlaget og generelle tilskud.

Byrådet besluttede i forbindelse med budgetvedtagelsen for Budget 2020 at anvende selvbudgettering i 2020. Pga. coronakrisen ændrede forudsætningerne sig drastisk og skabte stor usikkerhed, hvorfor folketinget ekstraordinært gav dispensation til at vælge om til statsgaranti. Det er vigtigt at understrege, at man ikke kan forvente en sådan dispensation igen.

I budgetteringen af skatter og generelle tilskud er der i budgetforslaget for 2022 forudsat valg af statsgaranti, hvilket også blev valgt i 2021.

På nuværende tidspunkt er det forventningen, at der i 2022 vil være en gevinst på 96 mio. kr. ved valg af selvbudgettering fremfor statsgaranti. Denne gevinst anses dog som værende højst usikker, da der som følge af de stadige effekter af coronapandemien er væsentlige usikkerheder omkring den fortsatte udvikling. Valg af selvbudgettering vurderes derfor at være forbundet med en stor risiko. Der tages endelig stilling til valget mellem selvbudgettering og statsgaranti i forbindelse med fællesmøderne mellem Magistraten og Økonomiudvalget.

Overblik over forudsætningerne for indkomstskatten

Af tabellen fremgår for perioden 2020 til 2025, hvad der er budgetteret med hhv. på udskrivningsgrundlag, vækstprocenter, skatteprocenter og dertilhørende forskudsbeløb af indkomstskatteprovenu:

Mio. kr., løbende priser	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Udskrivningsgrundlag*	60.329	62.139	65.122	67.336	69.962	72.620
Budgetteret vækst i udskrivningsgrundlaget* ift. foregående år	1,7	3,0	4,8	3,4	3,9	3,8
Vedtaget/forudsat skatteprocent	24,40%	24,51%	24,52%	24,52%	24,52%	24,52%
Skatteprovenu	14.786	15.151	15.746	16.511	17.155	17.807

* I alle årene anvendes efterreguleringsgrundlaget, som er korrigeret for lovændringer vedtaget efter fastsættelsen af statsgarantien. Dette gælder også i 2020-2022 hvor provenuet er udregnet på baggrund af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Ejendomsskat

På ejendomsskatteområdet har der som følge af boligskatteaftalen i flere år været mange ubekendte faktorer, hvilket stadig er tilfældet.

I 2022-2024 sænkes reguleringsprocenten (grundlaget for grundskylden) til 2,8 % (mod 7 % indtil) - for erhvervsjendomme gælder det dog først i 2023-2024. Desuden kan grundskyldspromiller og dækningsafgiftssats for erhvervsjendomme ikke sættes op i 2021-2028. Derudover forlænges den midlertidige indefrysningssordning til og med 2023.

Skatteministeriet offentliggjorde den 16. juni en plan for udsendelse af de nye vurderinger, der kommer som følge af boligskatteaftalen. Det omfatter nye vurderinger for ejerboliger pr. 1. januar 2020 med virkning fra 2021 og nye vurderinger øvrige ejendomme (bl.a. andelsboliger, produktionsjord, erhvervsjendomme) pr. 1. marts 2021 med virkning fra 2022. KL vurderer på baggrund af den udsendte plan, at vurderinger først vil være endeligt færdige i enten 2023 eller 2024.

Grundskyld

I relation til budgetteringen af grundskylden understreger KL vigtigheden af, at kommunerne budgetterer med udgangspunkt i de nye vurderinger.

Almindeligvis dannes budgettet for ejendomsskatterne i Aarhus på baggrund af ESR-statistik, som er baseret på de nuværende, gamle vurderinger. Da de nye vurderinger ikke kendes, er der derfor budgetteret med udgangspunkt i ministeriets skøn for ejendomsværdierne i Aarhus i 2022 som også ligger til grund for statsgarantien. På baggrund af disse samt en erfaringsmæssig nedregulering af grundværdierne som følge af klager over vurderingerne, skønnes væksten fra 2021 til 2022 at blive 1,4% for almindelige ejendomme og 7,3 % for produktionsjord.

KL har for overslagsårene i år ikke haft data til at udregne vækstskøn opdelt på landsplan/hovedstad og ej heller for produktionsjord/øvrige ejendomme, som er anvendt i forudgående budgetter. Derfor er der i overslagsårene budgetteret med en vækst i grundværdierne for både produktionsjord og almindelige ejendomme svarende til de af KL udmeldte samlede vækstskøn. Disse er 2,7 % i 2023, 2,5% i 2024 og 1,9% i 2025.

Grundskyldsprovenuet er budgetteret ud fra en grundskyldspromille på 24,58 ‰, for almindelige ejendomme og på 7,2 ‰ for produktionsjord.

Dette giver et samlet provenu fra grundskyld på 1,8 mia. kr. i 2022 stigende til 1,9 mia. kr. i 2025.

Fra 2018 er den midlertidige indefrysningssordning af alle nominelle stigninger i boligskatten trådt i kraft, så stigningerne først afregnes den dag, hvor huset sælges. I 2024 overtager SKAT de indefrosne beløb fra kommunerne og varetager derefter en permanent indefrysningssordning. I tråd med KL's anbefalinger budgetteres hele provenuet fortsat under grundskyld, så ovenstående beløb er dermed inklusiv de indefrosne beløb.

Kommunerne har mulighed for at optage lån svarende til de indefrosne beløb, og Aarhus budgetterer ud fra denne mulighed. Lånets størrelse skal dog revurderes ud fra de faktisk indefrosne beløb i de konkrete år, inden lånet optages på bagkant af regnskabet. Kommunernes renteudgifter til lånene kompenseres samlet over balancetilskuddet.

Det skal understreges at den udmeldte tidsplan for de nye vurderinger fra Skatteministeriet giver anledning til en række væsentlige usikkerheder. På baggrund af tidsplanen vurderer KL, at vurderingerne først vil være endeligt færdige i enten 2023 eller 2024. Det vil sige at opkrævninger for 2021 og

2022 skal reguleres når de nye vurderinger foreligger. Derudover vil evt. tab og gevinster ved overgangen til de nye vurderinger blive neutraliseret ift. hvis det gamle system havde fortsat. Størrelsesordenen og tidspunktet for disse reguleringer er på nuværende tidspunkt ukendte. Ud fra et forsigtighedsprincip er der ift. side års budget budgetteret med forholdsvis små justeringer foretaget med udgangspunkt i KL's anbefalinger og vækstskøn.

Dækningsafgift

Ligesom for grundskylden er der for de dækningsafgiftpligtige forskels- og grundværdier væsentlige usikkerheder som følge af de nye vurderinger og det nye skattesystem. Da konsekvenserne af ændringerne ikke kendes er budgettet lavet med udgangspunkt i samme metode som tidligere år.

Der skønnes en vækst fra 2021 til 2022 på 2,5 % for erhvervsejendommers forskelsværdier, -1,4 % for offentlige ejendommers forskelsværdier, -2,1 % for offentlige grundværdier og 4,3 % for statslige grundværdier i forhold til Budget 2021.

Erhvervsejendommers forskelsværdier fremskrives i de år, hvor nye vurderinger slår igennem, med 2 års p/l-fremskrivning.

I forhold til dækningsafgift af offentlige forskelsværdier samt offentlige og statslige grundværdier budgetteres med et konstant provenu i budgetperioden som følge af de store usikkerheder omkring de nye vurderinger og det nye skattesystem.

Dækningsafgiften af erhvervsejendommers forskelsværdier er fastsat til 5,00 ‰. Jævnfør budgetforliget for Budget 2019 fastholdes satsen på 5,00 ‰ frem til og med 2025, hvorefter den aftrappes frem til 2029.

Dækningsafgiften af offentlige ejendommers forskelsværdier er fastsat til lovens maksimum på 8,75 ‰, og dækningsafgiften af offentlige ejendommers grundværdier og statens ejendommers grundværdier er lovmæssigt fastlagt til halvdelen af grundskyldspromillen, altså 12,29 ‰.

Selskabsskat

I 2022 afregnes selskabsskatten for 2019. Hvor det afregnede provenu i 2021 var på 361 mio. kr., er det i 2022 på 556 mio. kr. Dette er en vækst på 54 % og svarer til 5,25 % af landsplan.

I overslagsårene budgetteres med KL's skøn for landsplan ganget med Aarhus' gennemsnitlige andel over de seneste 5 år. Gennemsnittet over 2018-2022 kan beregnes til 6,19% mod 6,17% i Budget 2021. Dette giver et årligt provenue på 537-566 mio kr.

Generelle tilskud og udligning

Indtægterne fra generelle tilskud og udligning i budget 2021-2024 bygger på Indenrigs- og Boligministeriets tilskudsudmelding for 2022 samt på KL's

skatte- og tilskudsmodel, som anvendes til budgetteringen af overslagsårene.

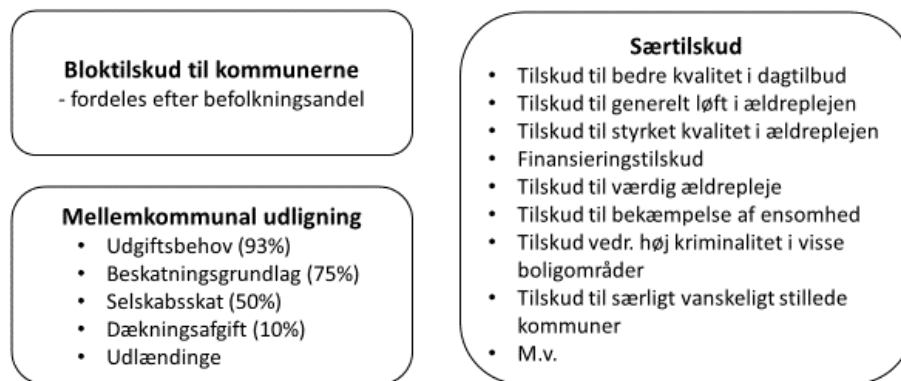
Med disse forudsætninger er der budgetteret med samlede indtægter fra generelle tilskud og udligning i budgettet for 2022-2025 på 4.328 mio. kr. i 2022, 4.189 mio. kr. i 2023, 4.330 mio. kr. i 2024 og 4.415 mio. kr. i 2025.

Tilskuds- og udligningssystemet

Udligningssystemet blev senest ændret med virkning fra 2021.

Nedenstående figur skitserer systemet og de forskellige ordninger, og derefter beskrives de væsentligste ordninger, der har størst betydning for Aarhus Kommunes økonomi.

Figur: Det samlede kommunale tilskuds- og udligningssystem

Udligning af udgiftsbehov

En kommunes udgiftsbehov består som tidligere af et aldersbestemt og et socioøkonomisk udgiftsbehov, og de vægter med henholdsvis 67% og 33% i det samlede udgiftsbehov. Det aldersbestemte udgiftsbehov beregnes ud fra antallet af 0-6-årige, skolebørn, erhvervsaktive, ældre og så videre, mens det socioøkonomiske udgiftsbehov dannes ud fra en række parametre, der udtrykker kommunens grad af social tyngde.

Hvis det samlede udgiftsbehov i kommunen er højere end kommunens befolkningsmæssige andel af det landsgennemsnitlige udgiftsbehov, får kommunen 93% af udgiftsbehovet - og tilsvarende afleverer kommunen 93% af udgiftsbehovet, hvis det er lavere end den befolkningsmæssige andel.

Aarhus Kommune har et aldersbestemt udgiftsbehov, der er væsentligt under landsgennemsnittet. Det afspejler en ung befolkning og fx mange studerende, der kun i mindre omfang modtager ydelser fra kommunen. Også det socioøkonomiske udgiftsbehov er lavere end landsgennemsnittet. Det betyder, at befolkningen i Aarhus som udgangspunkt har en socioøkonomisk sammensætning, der er bedre end landsgennemsnittet.

Det samlede udgiftsbehov er dermed lavt i Aarhus, som derfor er bidragsyder til denne udligningsordning - med et stigende beløb i budgetperioden.

Udligning af beskatningsgrundlag

Her udlignes 75% af en kommunes beregnede skatteindtægter. Hvis skatteindtægterne i kommunen er højere end kommunens befolkningsmæssige andel af skatteindtægterne på landsplan, skal kommunen aflevere 75% af skatteindtægterne - og tilsvarende, hvis skatteindtægterne er lavere end den befolkningsmæssige andel. Kommuner med lave eller meget høje skatteindtægter har en højere udligningsgrad.

Aarhus Kommunes gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. indbygger og dermed skatteindtægter er i 2022 lidt lavere end det landsgennemsnitlige beskatningsniveau og er dermed modtager af denne udligning. Det gælder også i resten af budgetperioden.

Bloktilskud

Statens bloktilskudspulje, der indeholder tidligere års bloktilskud samt kompensation for lov- og cirkulæreprogram, budgetgaranti m.v. fordeles direkte ud til kommunerne efter befolkningsandel. Inden bloktilskuddet fordeles til kommunerne trækkes der dog finansiering til særtilskudspuljerne 'Tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår' (0,3 mia. kr.) og 'Tilskud til udsatte ø- og yderkommuner' (0,5 mia. kr.) ud.

En andel af statstilskuddet er betinget af, at kommunerne samlet set har overholdt de aftalte udgiftsrammer. 3 mia. kr. af statstilskuddet er således afhængigt af, at kommunernes samlede ramme for serviceudgifter (servicerammen) er overholdt. Desuden er 1 mia. kr. betinget af aftaleoverholdelse af en ramme for anlægsudgifterne.

Bloktilskuddet fordeles til kommunerne efter befolkningsandel. Aarhus Kommunes befolkningsandel er i 2022 6,07%.

Jf. nedenfor foretages der i Aarhus Kommune ofte en række korrektioner til bloktilskuddet som følge af den valgte budgetteringsmetode på bl.a. overførselsområdet.

Udligning af selskabsskat og dækningsafgift

Kommunerne modtager et provenu fra selskabers skattebetalinger. Mellem kommunerne udlignes der dog 50% af forskellen mellem en kommunes provenu fra selskabsskat pr. indbygger og landsgennemsnittet. Hvis en kommune har et lavere provenu fra selskabsskat pr. indbygger end landsgennemsnittet, vil kommunen modtage et udligningstilskud fra ordningen svarende til 50% af forskellen - og omvendt.

Aarhus Kommunes indtægter fra selskabsskat pr. indbygger er i 2022 lavere end landsgennemsnittet. Derfor modtager Aarhus bidrag fra denne ordning.

Der er en tilsvarende udligning af kommunernes indtægter fra dækningsafgift på offentlige ejendomme. Udligningen er i denne ordning på 10%.

Aarhus Kommunes indtægter fra dækningsafgift på offentlige ejendomme pr. indbygger er i 2022 højere end landsgennemsnittet. Derfor bidrager Aarhus til denne ordning.

Udlændingeudligning

Der er en særlig udligningsordning vedrørende generelle merudgifter til udlændinge fra ikke-vestlige lande såsom udgifter til integration og sprogundervisning, folkeskole samt sociale og sundhedsmæssige udgifter. Kommuner med få flygtninge og indvandrere i deres befolkning yder et samlet bidrag til ordningen, mens kommuner med mange flygtninge og indvandrere får et samlet tilskud fra ordningen. Da Aarhus Kommune har relativt mange flygtninge og indvandrere bosiddende i kommunen, er Aarhus bidragsmodtager af denne udligningsordning.

Budgetteringsmetode i Aarhus Kommune

Indtægterne fra generelle tilskud og udligning er budgetteret med udgangspunkt i KL's skatte- og tilskudsmodel, der i 2022 er baseret på Indenrigs- og Boligministeriets tilskudsudmelding for 2022. I overslagsårene indgår KL's skøn for udviklingen i priser, løn, skatter, overførselsudgifter m.v.

Som input til modellen anvendes Aarhus Kommunes egne forventninger til de kommunale skatteindtægter samt befolkningsprognose, som dermed indgår i beregningen af de konkrete tilskuds- og udligningsbeløb.

Korrektioner til skatte- og tilskudsmodellens forudsætninger

Til KL's skatte- og tilskudsmodel er der foretaget nogle korrektioner, som bevirker, at der i forhold til modellen budgetteres med flere indtægter fra statstilskuddet. Størstedelen af korrektionerne kan henføres til, at der på udgiftssiden er forudsat en anden udgiftsudvikling end den, som KL forudsætter i overslagsårene.

Korrektion af overførsler - inkl. investeringsmodeller

På baggrund af magistratsafdelingernes udgiftsbudgetter laves en korrektion for udviklingen i overførselsudgifterne fra R2020 til BO2025.

Korrektionen er for det første et udtryk for, at magistratsafdelingerne har skønnet udviklingen i overførslerne fra 2020 til 2025 anderledes end det skøn, KL har indarbejdet i skatte- og tilskudsmodellen. Korrektionen afspejler, at der budgetteres med en lavere vækst i udgifterne til overførsler i Aarhus, end hvad der følger af KL's forventninger.

For det andet er der indarbejdet en korrektion som følge af investeringsmodeller på beskæftigelsesområdet, som er blevet vedtaget i B2020 og B2021 - i alt ca. 87 mio. kr. årligt. Normalt indregnes kun effekten af de investeringsmodeller for de år, hvor der endnu ikke er lagt regnskab, men bl.a. som følge af corona og suspenderingen af den aktive beskæftigelsesindsats, slog investeringsmodellerne ikke igennem i økonomien som forudsat, og derfor forventes de i stedet at få positiv indflydelse på økonomien i 2021 og 2022, hvor arbejdsmarkedet normaliseres. Effekten af disse modeller er dog nedskrevet med 50 mio. kr. fra 116 mio. kr. til 66 mio. kr. som følge af eftervirkningerne af corona og at andre kommuner i mellemtiden kan have iværksat tilsvarende indsatser.

Endeligt, for det tredje, korrigeres der for, at der i skatte- og tilskudsmodellen er indlagt mindregifter til overførsler som følge af del-aftalen om finansieringen af Arne-pensionen. Dette indgår ikke i kommunens udgiftsbudget, og derfor hæves indtægterne tilsvarende, så der budgetteres med balance mellem udgifter og indtægter.

Den samlede korrektion er 1 mio. kr. i 2023, 13 mio. kr. i 2024 og 31 mio. kr. i 2025 (løbende priser).

Korrektionen er beregnet i løbende priser, og der er i overslagsårene anvendt en forventet korrigeret satsreguleringsprocent på 1,25% i 2023 og 2% i 2024 og 2025.

Finanslovspuljer

I løbet af budgetperioden forventes flere af de puljer til bedre velfærd, som blev afsat til kommunerne i Finansloven 2020 og Finansloven 2021 at overgå til bloktilskudsfinansiering.

I 2024 forventes "Minimumsnormeringer" at overgå til bloktilskudsfinansiering, og i 2025 forventes "Flere hænder i ældreplejen" at overgå til bloktilskud. Disse puljer er ikke indarbejdet i skatte- og tilskudsmodellen, hvilket der derfor korrigeres for i MB2022, idet puljerne samtidig er afsat på kommunens reservekonto. Som følge af disse korrektioner hæves indtægterne fra generelle tilskud med i alt 88 mio. kr. i 2024 og 110 mio. kr. i 2025.

Korrektion som følge af Aarhus Kommunes Økonomiske Politik

Der er indarbejdet en korrektion med henvisning til Aarhus Kommunes økonomiske politik. Her er der hidtil forudsat et faldende socioøkonomisk

udgiftsbehov (på gennemsnitligt 38 mio. kr. om året) og en forudsætning om et faldende bloktilskud til kommunerne på 500 mio. kr. om året.

I 2022 er der store merindtægter fra udligning, men da dette næppe er udtryk for en permanent udvikling, er der budgetteret med et forventet tab på 30 mio. kr. om året på udviklingen i udligningen samlet set (socioøkonomisk og aldersbestemt), og herudover et tab på 30 mio. kr. om året på udviklingen i bloktilskudspuljen. Samlet korrektion er derfor -60 mio. kr. i 2023, -120 mio. kr. i 2024 og -180 mio. kr. i 2025.

Forhøjet bloktilskud som følge af demografiregulering

Regeringen har tilkendegivet, at den vil kompensere kommunerne for løbende ændringer i demografien, så det sikres, at pleje og omsorg til bl.a. det stigende antal ældre i de kommende år kan imødekommes gennem stigende udgifter. Finansministeriet har tidligere beregnet, at kommunerne på den baggrund kan imødesee en forhøjelse af bloktilskuddet på op til 2 mia. kr. i 2025.

Som et konservativt skøn er der fra 2023 og frem på den baggrund lagt en vækst på 1,2 mia. kr. på landsplan ind i bloktilskuddet om året. For Aarhus svarer det til mer-indtægter på 74 mio. kr. i 2023, 149 mio. kr. i 2024 og 226 mio. kr. i 2025.

Budget 2022-2025

Indtægterne fra generelle tilskud og udligning ser på den baggrund således ud i budgettet for 2022-2025:

Mio. kr., løbende priser	B 2021	B 2022	BO 2023	BO 2024	BO 2025
Udligning og generelle tilskud:					
Udligning af beskatningsgrundlag	-138	-245	-168	-175	-182
Finansieringsandel - tillæg vedr. beskatningsgrundlag	-41	-46	-46	-46	-47
Udligning af udgiftsbehov	1.347	1.335	1.458	1.559	1.658
Finansieringsandel - tillæg vedr. udgiftsbehov	12	13	13	14	14
Korrektion for overudligning	21	20	20	20	21
Særlig kompensation	82	82	82	82	82
Bloktilskud	-5.530	-5.151	-5.304	-5.535	-5.709
- heraf betinget vedr. service	-182	-182	-185	-186	-188
- heraf betinget vedr. anlæg	-61	-61	-61	-62	-63
- heraf egne korrektioner	0	0	-15	-131	-187
Efterreguleringer - tidligere år	71	-47	0	0	0
Udligning af selskabsskat	-49	-41	4	1	-1
Udligning af dækningsafgift vedr. offentlige ejendomme	9	8	8	8	8
Udlændingeudligning	-32	-27	-26	-25	-24
Særtilskud m.v.:					
Bedre kvalitet i dagtilbud	-37	-38	-39	-40	-40
Generelt løft i ældreplejen	-34	-35	-35	-36	-37
Styrket kvalitet i ældreplejen	-45	-46	-47	-48	-49
Finansieringstilskud	-91	-91	-91	-91	-91
Tilskud vedr. skattenedsættelse	-12	0	0	0	0
Tilskud til værdig ældrepleje	-48	-49	-49	-50	-52
Tilskud til bekæmpelse af ensomhed	-5	-5	-5	-5	-5

Tilskud vedr. høj kriminalitet i visse boligområder	-15	-15	-16	-16	-17
Overgangsordning vedr. udligningsreform	-24	0	0	0	0
Kommunale bidrag til regionerne	40	41	42	44	45
Refusion af købsmoms	10	10	10	10	10
I alt	-4.509	-4.328	-4.189	-4.330	-4.415
Ændring i forhold til Budget 2021		-65	396	398	4.415

Finansforskydninger

Med finansforskydninger (Balanceforskydninger) menes årets forskydninger i beholdningerne af aktiver og passiver, herunder forbrug af likvide aktiver og optagelse af lån.

Der er en snæver sammenhæng mellem hovedkonto 8 balanceforskydninger og hovedkonto 9 finansiel status. Der er endvidere tæt sammenhæng mellem forbruget af likvide aktiver, optagelsen af lån samt udviklingen i renteudgifterne på hovedkonto 7.

Kommunernes balanceforskydninger er reguleret af en lang række love, cirkulærer og bekendtgørelser. Af de væsentligste love m.v., som har betydning for likvide aktiver og lån kan nævnes:

- Lov om kommunernes styrelse, § 44 vedrørende placeringen af kommunernes likvide aktiver.
- Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.
- Lov om midlertidig binding af kommunernes overskudslikviditet.
- Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.
- Den årlige aftale mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi.

Den overordnede målsætning for kommunens aktiver og passiver under et er, at disse sammensættes på den mest hensigtsmæssige måde set i forhold til kommunens generelle økonomiske situation og budgetter, jf. Aarhus Kommunes Økonomiske politik og Finansielle strategi.

For kommunens aktiver er den overordnede målsætning, at aktiverne placeres på en sådan måde, at der opnås den størst mulige forventede forrentning under hensyntagen til risici, samtidig med, at der herunder opnås den størst mulige sikkerhed mod tab. Ligeledes skal aktiverne placeres under hensyntagen til retningslinjerne for ansvarlig investering.

For kommunens passiver er den overordnede målsætning at minimere finansieringsomkostningerne ved lånoptagelse under hensyntagen til risici, ønsket om budget- og projektsikkerhed og kommunens økonomiske situation generelt. Lånoptagelse medvirker til at sikre tilstrækkelig likviditet.

Aarhus Kommune har som overordnet målsætning for likviditeten, at der til enhver tid skal være en samlet likviditet opgjort efter kassekreditreglen på minimum 4.000 kroner pr. indbygger, jf. den økonomiske politik.

Målsætningen skal sikre fleksibilitet og handlemuligheder i kommunens samlede økonomi, samt sikre en robusthed i likviditeten overfor uforudsete begivenheder. Der er forskellige niveauer, der kræver forskellige tiltag. Et

gennemsnitligt niveau på under 2.000 kr. pr. indbygger vil kræve væsentlige økonomiske tiltag med henblik på at styrke og sikre en tilstrækkelig likviditet, jf. den finansielle strategi.

Udviklingen i de likvide aktiver er dels bestemt af budgetterede kassehænlæggelser og kassetræk, dels af en række uforudsete eller ikke planlagte hændelser.

Kasseændringerne skal derfor ses i sammenhæng med udviklingen i kommunens økonomi generelt (finansiering af overskud/underskud), men også i sammenhæng med, at forskydninger i udgifter fra et år til et andet år har stor betydning for størrelsen af kasseændringerne.

Der skal gøres opmærksom på, at der er en sammenhæng mellem de seneste års udvikling i likviditeten og optagelsen af langfristede lån, idet man styrker eller svækker likviditeten alt efter, hvor meget lånemulighederne udnyttes.

Likvide aktiver søges holdt på et niveau, der tilgodeser muligheden for at dække sæsonsvingninger i kommunens udgifter, samt i et rimeligt omfang uforudsete hændelser, og vil i øvrigt være stærkt påvirket af afvigelser mellem budget og regnskab i de enkelte år.

Forskydninger i likvide aktiver

Der er betydelige usikkerheder forbundet med at skønne over gennemsnitslikviditeten gennem hele budgetperioden, da den påvirkes af en række pt. ukendte faktorer, herunder tidsmæssige forskydninger i opsparring, anlægsudgifter og –indtægter, fremtidige låneadgange mm.

Gennemsnitslikviditeten opgjort efter kassekreditregelen er aktuelt på ca. 2,0 mia. kroner – og dermed i "det grønne område", som i kommunens økonomiske politik er fastlagt til mere end 4.000 kroner pr. indbygger. Likviditeten forventes at være faldende i løbet af budgetperioden, og at komme i det gule område på 2-4.000 kroner pr. indbygger. De vigtigste forklaringer på, at der forventes fald i gennemsnitslikviditeten, er Covid-19 epidemien samt betalingsforskydninger på de bynære havnearealer.

Der er samlet budgetteret med et kasseforbrug i budgetperioden 2021 til 2025 på i alt 2,4 mia. kr. Med en kassebeholdning ultimo 2020 på 0,4 mia. kr. vil kassebeholdningen ultimo 2025 være på cirka -2,0 mia. kr.

Forbruget af likvide aktiver er budgetteret med udgangspunkt i kendte beslutninger og forudsætninger om fx forbrug af opsparring på de decentraliserede områder, samt disponering af budgetlagte beløb til større infrastrukturprojekter. Erfaringsmæssigt har det vist sig, at der er en overvurdering af forbruget i det korrigerede budget (aktuelt vedrørende 2021) på grund af tidsforskydninger af udgifter m.v.

Hertil kommer, at den gennemsnitlige kassebeholdning, målt som et løbende gennemsnit over de sidste 365 dage erfaringsmæssigt er større end ultimo kassebeholdningen. Disse forhold bevirker tilsammen, at kassebeholdningen forventes at have et højere niveau i hele budgetperioden, end det umiddelbart fremgår ovenfor. De rentemæssige konsekvenser af denne mere gunstige forventning til kassebeholdningen er indarbejdet i budgettet. Likviditetsudviklingen vil dog blive fuldt nøje i hele budgetperioden, og vil blive afrapporteret til byrådet via løbende kvartaloversigter.

Korrigeres der for ovenstående vil kasseforbruget i hele perioden 2021 – 2025 være cirka 2,0 mia. kr. og således en forventet kassebeholdning ultimo

2025 på cirka -1,6 mia. kr. og en forventet gennemsnitlig likviditet på cirka 1,9 mia. kr.

Økonomi- og Indenrigsministeriets krav til kommunernes gennemsnitlige kassebeholdning vil være overholdt i budgetperioden.

Likviditetsudviklingen er dog fortsat faldende i hele budgetperioden. Givet den faldende tendens i likviditeten, er der fortsat et behov for at have fokus på området.

Lån

Nettolånoptagelsen (omfattende ældreboliger, "hvile-i-sig-selv"-området, samt det skattefinansierede område) og inkl. afdrag i perioden udgør ca. 46 mio. kr. (dvs. nettoafdrag) i perioden 2021-2025.

Set i relation til kommunens skattefinansierede gæld og den finansielle egenkapital er det dog udviklingen i nettolåntagningen på det skattefinansierede område, der er relevant. På det skattefinansieret område (dvs. ekskl. ældreboliger og "hvile-i-sig-selv"-området) budgetteres der med en nettolånoptagelse på 293 mio. kr. i budgetperioden 2021-2025 under ét (dvs. nettolånoptag). Det består af afdrag på i alt 1.054 mio. kr. samt en fuld udnyttelse af lånemulighederne på i alt 1.347 mio. kr.

Forskydninger i langfristede tilgodehavender og øvrige finansforskydninger

Nettoudgiften vedr. forskydninger i langfristede tilgodehavender kan primært henføres til følgende forhold:

Indskud i Landsbyggefonden, der består af udlån til fonden til finansiering af alment boligbyggeri og til særstøtte til boligforeningsafdelinger med særlige vanskeligheder.

Indskuddet i Landsbyggefonden har varieret fra år til år. I 2020 og 2021 er det kommunale grundtilskud differentieret efter den gennemsnitlige boligstørrelse for familieboliger, og vil således være mellem 8 og 12 % afhængig af boligstørrelsen. Det kommunale grundtilskud for ældre- og ungdomsboliger er fastsat til 10 %.

Der er budgetteret med nettoudgifter, der er et resultat af forskydninger i aktiver vedr. fonds og legater, indtægter vedr. beboerindskud i ældreboliger og øvrige forskydninger i kortfristet gæld.

Herudover er der budgetteret med optagelse og indfrielse af byggekreditter til ældreboliger i budgetperioden.

Ny ferielov – Funktion 8.55.73

Den 1. september 2020 trådte den nye ferielov i kraft. Loven ændrer på perioderne for optjening og afvikling af ferie. Der er i forlængelse heraf besluttet, at ferie optjent i perioden 1. september 2019 til 31. august 2020 indefrysnes i Lønmodtagernes fond for tilgodehavende feriemidler.

Midlerne bliver som hovedregel udbetalt til medarbejderen fra fonden, når vedkommende når folkepensionsalderen. Aarhus Kommune skal senest indbetale til fonden, når medarbejderen når pensionsalderen. Der er mulighed for at indbetale tidligere, hvis Aarhus Kommune ønsker det. Det er aftalt med afdelingerne, at Borgmesterens Afdeling står for indbetalingerne til

fonden ud fra likviditets- og rentemæssige overvejelser. Indbetalingerne er finansieret via en reduktion af afdelingernes rammer over de næste 40 år. Rammereduktionen svarer til afdelingernes respektive gennemsnitlige forpligtelser over 40 år.

Det bemærkes, at rammereduktionen er baseret på en foreløbig opgørelse af kommunens forpligtelse. Den endelige forpligtelse kendes først i 2021. Desuden er der fra centralt hold fastsat, at kommunernes forpligtelse løbende indekseres.

Der kan derfor efterfølgende blive behov for at tilpasse den opgjorte forpligtelsen. Eventuelle merudgifter finansieres af kassen. Modsat tilfalder eventuelle mindredgifter ligeledes kassen.